

„SCHODY” reż. Stefan Schabenbeck

Opracowanie Agnieszka Powierska

I. PODSTAWOWE TECHNIKI NAUCZANIA

STOPKLATKA	
Wskazówki dla nauczyciela Przy pierwszej projekcji zatrzymaj film ok. 05:48. Zachęć uczniów do zastanowienia się nad własnymi oczekiwaniami odbiorczymi, zadając im pytania.	Pytania do uczniów • Jak myślicie – co będzie u szczytu schodów?• Jakie znaczenie może mieć światło? Skąd pada i jakie może być jego źródło?• Jak naszymi emocjami, oczekiwaniami kieruje muzyka? Jak buduje napięcie?
DŹWIĘK I OBRAZ	
Wskazówki dla nauczyciela Po wstępnym omówieniu muzyki w filmie Schabenbecka zaproponuj ponowne obejrzenie animacji – tym razem pod kątem ścieżki dźwiękowej. Podziel uczniów na cztery grupy i każdej z nich zadaj inne pytanie związane z muzyką filmową. Dla podkreślenia roli muzyki w filmie, po całej projekcji zaprezentuj wybrane sceny ponownie – tym razem wyciszając ścieżkę dźwiękową (np. fragment 05:06–06:22). Omów z uczniami różnicę w odbiorze i zachęć ich do wyciągnięcia wniosków na temat roli muzyki w filmie.	Pytania do uczniów • Kiedy muzyka akcentuje ruchy widoczne na ekranie, podkreśla rytm obrazu?• Kiedy muzyka buduje napięcie?• Kiedy muzyka opisuje wewnętrzne przeżycia bohatera?• Kiedy muzyka udaje dźwięki słyszane w świecie przedstawionym (nazywane diegetycznymi)?• Czym różnią się wrażenia w trakcie oglądania fragmentu pozbawionego muzyki od tych, które wywołuje animacja oglądana z muzyką?• Jakie znaczenie ma muzyka w filmie?• Czy w „Schodach” słyszalne są jakieś inne dźwięki poza muzyką instrumentalną?
CZOŁÓWKA I TYŁÓWKA	
Wskazówki dla nauczyciela Przy pierwszej lekturze filmu zatrzymaj obraz ok. 00:56. Zapytaj uczniów, co ich zaskoczyło, zaciekawilo. Następnie zadaj szczegółowe pytania.	Pytania do uczniów • Jakie informacje pojawiają się w czołówce filmu? Jaka wytwórnia filmowa zrealizowała film?

Zatrzymaj film ok. 06:35 i zapytaj uczniów o wrażenia i wstępne rozpoznania czy interpretacje. Po niedługiej dyskusji zapowiedz, że nie jest to jeszcze koniec filmu. Włącz tyłówkę filmu (możesz poprosić uczniów o zapamiętanie czy zapisanie nazwisk twórców animacji).

- Czy tytuł jest częścią diegezy (świata przedstawionego filmu)?
- W jaki sposób zostaje wprowadzony lub podkreślony trzeci wymiar w zaprezentowanym fragmencie? Jak postaci wpływają na interpretację przestrzeni?
- W jaki sposób dźwięk i obraz współgrają ze sobą? Czy muzyka będzie ważnym elementem tego filmu?

- Co zapowiada muzyka? Czy dźwięki trąbki mogą budzić skojarzenia przestrzenne?

PODPowiedź: Warto zwrócić uwagę na ich początkowe stopniowanie wznoszące oraz dźwięki towarzyszące zmianie perspektywy kamery (melodia opadająca).

- Z czym kojarzą się dźwięki harfy? Jaki zapowiadają nastrój?

- Jak poznajemy bohatera? Co zapowiada jego pojawienie się w kadrze?

- Za pomocą jakiej perspektywy i jakiego planu filmowego ukazywany jest bohater?

PODPowiedź: Zwróć uwagę na to, że ukazanie bohatera w planie pełnym (a nie totalnym) i z wysokiej perspektywy pozwala ograniczyć wiedzę widza na temat przestrzeni, w której znajduje się bohater.

- Co może przydarzyć się bohaterowi? Czego możemy spodziewać się po animacji?

- Czego dowiadujemy się dzięki jeździe kamery – oddaleniu od stopnia, w który przemienił się bohater?

- Jak interpretować można mnogość schodów w świecie przedstawionym? Skąd mogły się tam wziąć? Jak ich wielość wpływa na naszą interpretację sytuacji bohatera? Jak „Schody” diagnozują los człowieka?

PODPowiedź: Na temat realizacji finału filmu, Piotr Sitkiewicz pisał: „widzimy niekończący się labirynt schodów, co sprawia wrażenie, jakby w studiu zbudowano scenografię z łańcucha hollywo-

odzkim rozmachem. A tymczasem dekoracja miała tylko 50 cm szerokości, a efekt uzyskano poprzez odjazd kamery po korytarzu studia, gdzie – niczym bramy – stały rzędem zastawki fotograficzne” (P. Sitkiewicz, „Polska szkoła animacji”, Gdańsk 2011, s. 191).

- Jakie funkcje pełni tyłówka filmu?
- Jakie informacje pojawiają się w tyłówce filmu? Kto jest głównym autorem filmu (realizator – Stefan Schabenbeck)? Kto skomponował muzykę (Zofia Stanczewska)?
- Jaka zależność między słowem i obrazem występuje w trakcie pojawiania się napisów końcowych? W jaki sposób muzyka akcentuje pojawiające się nazwiska?
- Kiedy przestajemy widzieć świat przedstawiony filmu?
- Kiedy słyhać ostatnie dźwięki filmu? W jaki sposób zostają one wyciszone?

UJĘCIE

Wskazówki dla nauczyciela

Omów z uczniami finał historii bohatera (ok. 06:02–06:33).

Pytania do uczniów

- Jak kończy się historia bohatera?
- Czym wieńczy się jego wędrówka po schodach?
- Co zapowiada muzyka, kiedy bohater wdrapuje się na ostatnie stopnie? W jaki sposób buduje napięcie? Jak komentuje wysiłek postaci?
- Jakie znaczenie może mieć ostre światło padające na szczyt schodów? Czy również buduje oczekiwania?
- Co oznacza przemiana w stopień? Jakie niesie to znaczenia egzystencjalne? Co mówi o ludzkim życiu?
- Jakie dźwięki słyhać, kiedy bohater kładzie się na szczycie schodów i przemienia się w stopień? Dlaczego miarowe uderzenia urywają się, gdy następuje metamorfoza?

II. KLUCZOWE PYTANIA

PRACA KAMERY

- Jak pracuje kamera ukazująca wędrówkę bohatera?
 - Jaką techniką zrealizowany został film? Jak wytworzone zostaje wrażenie ruchu postaci i płynnego ruchu kamery w animacji?
 - Czego dowiadujemy się dzięki końcowemu odjazdowi kamery? Jakie znaczenie nadaje filmowi to ujęcie?
- PODPOWIEDŹ:** Odjazd kamery prezentuje świat przedstawiony w planie totalnym ujawniającym bezkresną przestrzeń wypełnioną skomplikowanymi konstrukcjami prowadzących donikąd schodów. Taka perspektywa ujawnia, że bez względu na to, jakich wyborów dokonałby bohater, finał jego historii byłby podobny, a wysiłek okazałby się równie daremny. Odjazd podkreśla samotność i wyobcowanie bohatera, ale jednocześnie zachęca do zastanowienia się nad genezą schodów i losem jego poprzedników.

KOLORYSTYKA

- Jaką kolorystykę ma film i jak wpływa ona na jego nastrój?

OŚWIETLENIE

- Jaki styl oświetlenia dostrzec można w „Schodach” i jaki ma on wpływ na atmosferę filmu?
- PODPOWIEDŹ:** Aby pomóc uczniom w zrozumieniu znaczenia oświetlenia, warto wprowadzić terminy wysokiego i niskiego klucza oświetleniowego. Wysoki klucz oświetleniowy (oświetlenie w jasnej tonacji, delikatny światłocień, przejrzystość cieni) stosowany jest m.in. w klasycznych filmach hollywoodzkich, zaś niski (silny światłocień, duży kontrast między punktami oświetlonymi a zacienionymi, wyraziste cienie, ostre światło padające z boku, tworzące atmosferę tajemniczości, smutku, niebezpieczeństwa lub wzmagające poczucie pustki) stosowano powszechnie m.in. w horrorach z lat 30. (por. David Bordwell, Kristin Thompson, „Film art. Sztuka filmowa. Wprowadzenie”, Warszawa 2010, s. 146–148). Zaprezentuj zbiór wybranych kadrów filmowych o wysokim kluczu oświetleniowym (kadry o równomiernym oświetleniu np. z „Żywu Mateusza” Witolda Leszczyńskiego [film wraz z omówieniem dostępny w Filmotece Szkolnej, [Lekcja 6: Filmowe przypowieści](#)] czy „Misia Uszatka” Lucjana Dembińskiego [film wraz z omówieniem dostępny w Filmotece Szkolnej, [Lekcja 57: Przewodnicy naszego dzieciństwa](#)]) i niskim kluczu oświetleniowym (kadry o wyrazistych cieniach, np. z „Kanału” Andrzeja Wajdy [film wraz z omówieniem dostępny w Filmotece Szkolnej, [Lekcja 37: Nowe szaty mitu](#)] czy „Katedry” Tomasza Bagińskiego [film wraz z omówieniem dostępny w Filmotece Szkolnej, [Lekcja 46: Człowiek religijny](#)]). Omów z uczniami cechy oświetlenia w każdym z kadrów i efekty, jakie wywołuje. Aby pomóc uczniom w rozpoznaniu stylu oświetlenia w „Schodach”, posłuż się przykładowymi kadrami filmu. Zwróć uwagę uczniów na kontrastowy światłocień (sprawiający, że przestrzeń wydaje się jeszcze bardziej tajemnicza) i długi, wyrazisty cień głównego bohatera (podkreślający jego samotność, wyobcowanie).

Kadr z filmu „Żywot Mateusza”, reż. Witold Leszczyński, 1967

Kadr z filmu „Żywot Mateusza”, reż. Witold Leszczyński, 1967

Kadr z filmu „Miś Uszatek”, reż. Lucjan Dembiński, 1975

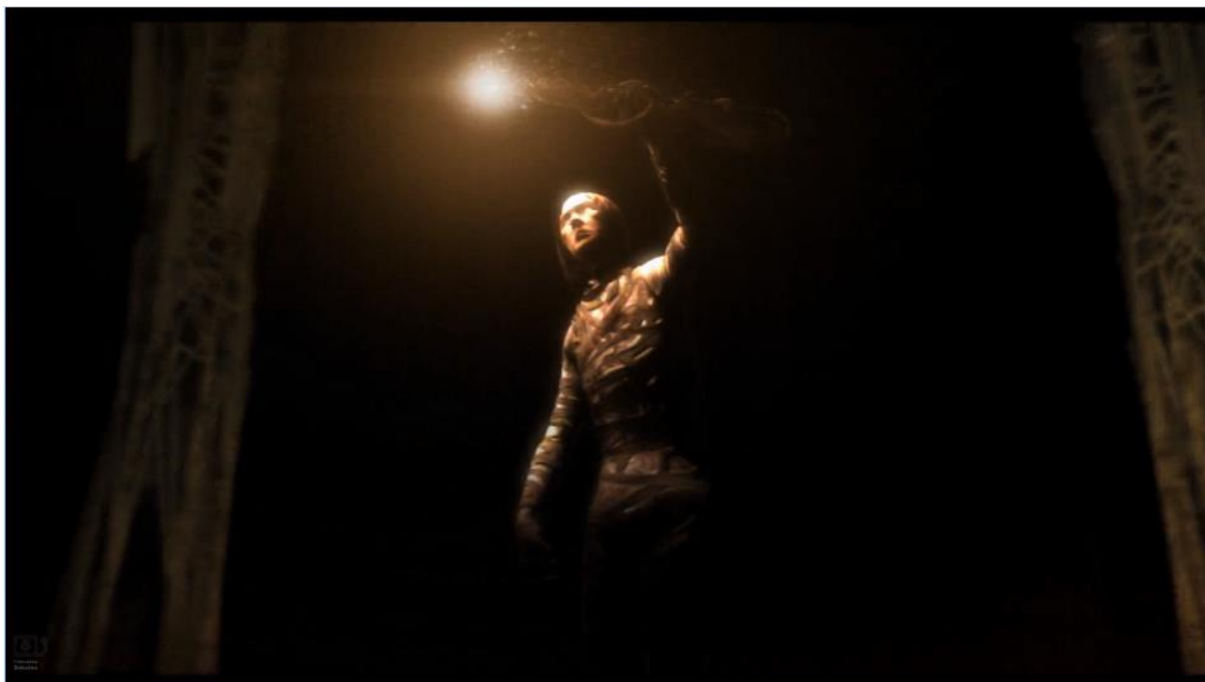
Kadr z filmu „Miś Uszatek”, reż. Lucjan Dembiński, 1975

Kadr z filmu „Kanał”, reż. Andrzej Wajda, 1956

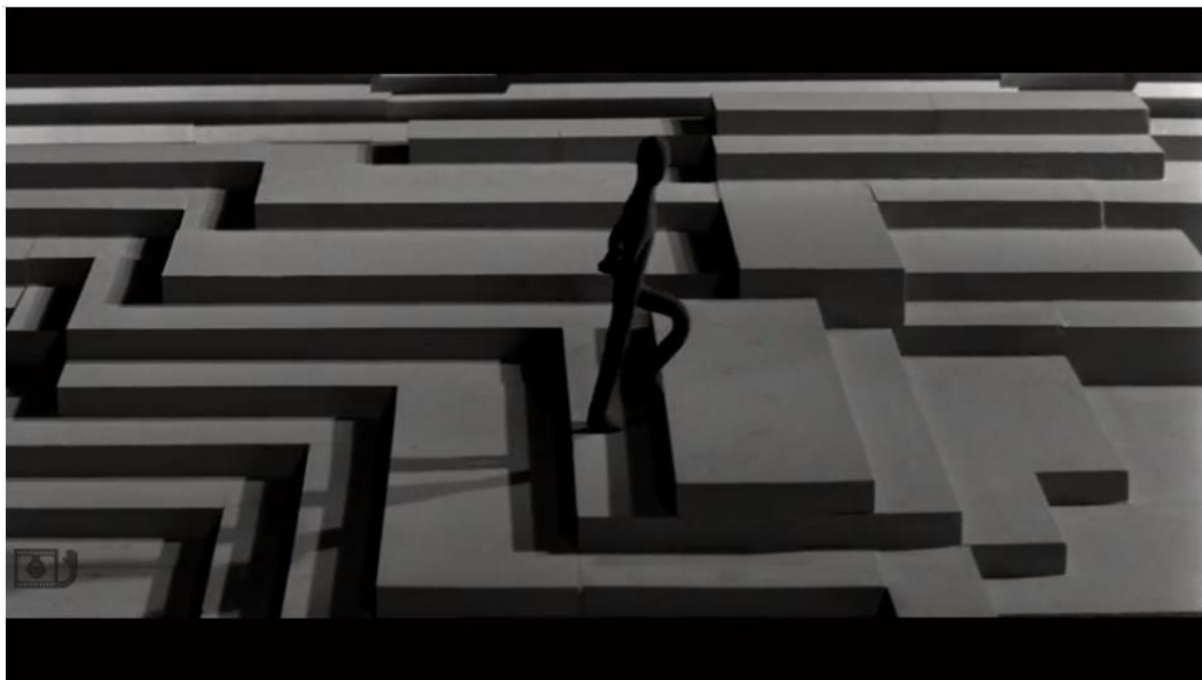
Kadr z filmu „Kanał”, reż. Andrzej Wajda, 1956

Kadr z filmu „Katedra”, reż. Tomasz Bagiński, 2002

Kadr z filmu „Katedra”, reż. Tomasz Bagiński, 2002

Kadr z filmu „Schody”, reż. Stefan Schabenbeck, 1968

Kadr z filmu „Schody”, reż. Stefan Schabenbeck, 1968

POSTACI

- Jakie cechy ma bohater filmu? Czym się charakteryzuje?

PODPOWIEDŹ: Zwracając uwagę na brak indywidualnych cech bohatera, który jest po prostu schematycznym „ludzikiem”, warto przywołać znane prawdopodobnie uczniom z języka polskiego określenie *everyman*.

- Jak zmienia się nastrój bohatera wraz z rozwojem fabuły?

NARRACJA

- Jak muzyka wpływa na dramaturgię filmu?
- Czym kończy się historia bohatera? Jaka jest puenta filmu? Z jakimi uczuciami i refleksjami pozostawia nas film?
- Dlaczego przypisujemy opowieści znaczenia uniwersalne? Jakie cechy fabuły i świata przedstawionego o tym decydują?

PODPOWIEDŹ: Warto wypisać odpowiedzi uczniów na tablicy. Ważne, aby w notatce pojawiły się hasła określające redukcję elementów świata przedstawionego, schematyzm fabuły, uproszczoną konstrukcję postaci, przykładowy charakter bohatera i zdarzeń, przekaz dotyczący prawideł ludzkiej egzystencji.

- Jak nazywa się utwór literacki, który ma wyżej wymienione cechy?
- Czy „Schody” można nazwać parabolą, przypowieścią?

MIEJSCE AKCJI

- Gdzie toczy się akcja? Jak można scharakteryzować tę przestrzeń? Jakie uczucia wywołuje ona w bohaterze, a jakie w widzu?
- Jak można zinterpretować tę przestrzeń? Jakie jest jej symboliczne znaczenie?

UJĘCIA

- Jakie plany dominują w filmie? Co w nich widzimy?

PODPOWIEDŹ: Jeśli omówienie „Schodów” odbywa się po zajęciach na temat planów filmowych, warto przypomnieć z uczniami podstawowe terminy (plan totalny, plan ogólny, pełny, amerykański, średni, pół-zbliżenie, zbliżenie, detal, ich szczegółowy opis znajdziesz na stronie EdukacjaFilmowa.pl).

- Czy kamera opuszcza bohatera?
- Jak, za pomocą planów filmowych, dozowane są widzowi informacje?
- Jaki wpływ ma na to fakt, że kamera aż do ostatniej sceny nie opuszcza bohatera?

MUZYKA I DŹWIĘK

- Jaki komponent filmu pełni rolę narratora?
- W jaki sposób muzyka wpływa na odbiór filmu? Jak współtworzy nastrój?
- Z jakich komponentów składa się ścieżka dźwiękowa? Co słyszeliśmy w filmie?
- Z jakim gatunkiem muzycznym kojarzy się ścieżka dźwiękowa filmu?

MOTYWY

- Everyman – paraboliczny charakter „Schodów” i pozbawiony indywidualnych właściwości bohater zachęcają do przywołania motywu everymana. Daje to okazję, aby przypomnieć o średniowiecznej genezie tego typu bohatera i omówić jego cechy (wewnętrzny dualizm, przeciętny wygląd, brak cech szczególnych – przedstawiciel ogółu ludzkości; bohater średniowiecznych moralitetów, obecny także w XX-wiecznych utworach stawiających egzystencjalne pytania o diagnozę ludzkiego losu). W zależności od bieżących tematów omawianych na lekcjach języka polskiego, można nawiązać np. do „Skargi umierającego”, „Procesu” Franza Kafki, „Kartoteki” Tadeusza Różewicza.

- Wędrówka jako metafora ludzkiego życia – „Schody” mogą stanowić punkt wyjścia do przyjrzenia się różnym realizacjom motywu, znanego uczniom z ich dotychczasowych lektur (m.in. z biblijnej „Księgi Wyjścia” czy „Odysei” Homera). Propozycje rozwinięcia tego zagadnienia zostały przedstawione poniżej (zob. Pomysły na ćwiczenia – Czytanie i pisanie, Ćwiczenia praktyczne).
- Labirynt – filmowa przestrzeń może przynosić skojarzenie z zagadkową budowlą o starożytnej proweniencji. Jako kontekst warto przywołać mit o Dedalu oraz nici Ariadny, „Sklepy cyjamonowe”, „Lalkę”, „Zbrodnię i karę”, „Proces”, a także filmy „Lśnienie”, „Labirynt Fauna”, „Harry Potter”, „Incepcja” czy serial „Gra o tron”). Propozycje rozwinięcia tego zagadnienia zostały przedstawione poniżej (zob. Pomysły na ćwiczenia – Czytanie i pisanie, Ćwiczenia praktyczne).
- Schody – tytułowy motyw, stanowiący wizualną dominantę filmu, odsyła do innych przedstawień schodów w sztukach plastycznych i filmie. Propozycje rozwinięcia tego zagadnienia zostały przedstawione poniżej (zob. Pomysły na ćwiczenia – Czytanie i pisanie, Ćwiczenia praktyczne).

KOMPOZYCJA (MISE EN SCÈNE)

- Czym wypełniona jest przestrzeń kadrowa?
- Jakie rekwizyty pojawiają się w filmie? Jakie dekoracje?
- Jak światło wpływa na kształtowanie przestrzeni?
- Czy kompozycja kadrów pogłębia w widzach przekonania na temat bohatera i miejsca akcji lub emocje z nimi związane? W jaki sposób?
- Czym są tytułowe schody? Jakie mają znaczenie symboliczne? Jak mogły powstać?

MONTAŻ

- Jaki typ montażu pojawia się w scenach ukazujących długą wędrówkę po schodach? Czym połączone zostały następujące po sobie ujęcia? Czy ma to wpływ na filmowe znaczenia?

PODPOWIEDŹ: Warto zwrócić uwagę, że w scenach długich wędrówek następujące po sobie sceny wprowadzane zostają poprzez niespieszne przenikanie. Takie przejście montażowe sugeruje upływ czasu między kolejnymi fragmentami filmu i podkreśla jednostajność wspinaczki po schodach.

III. POMYSŁY NA ĆWICZENIA

PISANIE I CZYTANIE

- Dla młodszych klas: zadaj uczniom stworzenie opisu przeżyć wewnętrznych bohatera „Schodów” (jeśli chcesz urozmaicić i uprościć zadanie, przygotuj z kluczowych kadrów filmu krótki komiks z dymkami do uzupełnienia, fotosy z filmu znajdziesz na stronie [Fototeki](#)) lub planu „wydarzeń wewnętrznych” (tzn. emocji, jakie po kolei mogły pojawić się u bohatera). Po odczytaniu przez chętnych uczniów swoich propozycji wykonania zadania, zapytaj klasę, z czego wynikają zmiany w nastawieniu bohatera. Do czego można porównać jego wewnętrzną przemianę? Czy też może mieć ona swoje znaczenia symboliczne?
- Dla starszych klas: przed lekcją podklej niektóre krzesła w klasie kopertami z wierszami w środku (proponowane utwory to „Odys” Leopolda Staffa i „Labirynt” Wisławy Szymborskiej). Po omówieniu animacji powiedz uczniom o kopertach i poproś o ich znalezienie. Następnie poproś uczniów o utworzenie takich grup, by w każdej z nich była jedna koperta z wierszem. Zadaniem uczniów jest omówienie w grupach przydzielonego im utworu, zastanowienie się nad obecnym w nim motywem wędrowki oraz wskazanie różnic w podjęciu tematu tułaczki przez „Schody” oraz omawiany tekst (kluczowe będzie pytanie o to, jak podmiot liryczny w wierszach nadaje sens drodze). Po omówieniu wiersza w małych grupach uczniowie mogą – jak w metodzie kuli śniegowej – odnaleźć pozostałe zespoły opracowujące ten sam wiersz i przedyskutować go wspólnie. Poproś uczniów, aby po zajęciach, na podstawie dyskusji, napisali szkic interpretacyjny poświęcony wierszowi.
- Poproś uczniów, by połączyli się w grupy i wspólnie opracowali pomysł (w formie zarysu scenariusza czy opisu konceptu) na aktorski remake „Schodów” – film zrealizowany na podstawie koncepcji podobnej do tej, na której oparta jest animacja Schabenbecka (grupy mogą dokonywać przekształceń w scenariuszu, jeśli uznają je za ciekawe – ważne, by pozostać wiernymi względem filmowego wydźwięku, przesłania). Warto, podsumowując zadanie, porozmawiać z uczniami o tym, co zyskujemy, rezygnując z animacji, a sięgając po film aktorski, a co tracimy, rezygnując z animacji, a sięgając po film aktorski?

SŁUCHANIE I MÓWIENIE

- Godzina wychowawcza. Poproś uczniów, aby dobrali się w pary lub trójki w taki sposób, aby pracowali z zaufanymi osobami. Zachęć ich do wymienienia się wrażeniami, z jakimi pozostali po seansie, a następnie do podjęcia autorefleksji i rozmowy w obrębie grup. Wypisz lub wyświetl na tablicy pytania pomocnicze:
 - ➔ Do jakich własnych doświadczeń moglibyście odnieść film „Schody”?
 - ➔ Czy doświadczyliście kiedyś samotności, poczucia bezsensu podejmowanego wysiłku, poczucia absurdu czy beznadziei własnych wyborów? Jak radzić sobie z podobnymi odczuciami?
 - ➔ Czy zgadzacie się z diagnozą ludzkiego losu obecną w „Schodach”?Po rozmowie grupy mogą podzielić się wybranymi przez siebie rozwiązaniami.
- Zapisz na tablicy: „Wyobraź sobie, że przenosisz się do takiego świata – i co dalej? Co robisz, aby nie podzielić losu bohatera?”, a następnie przeprowadź w klasie dyskusję na temat tego, czy uniknięcie fatum znanego ze „Schodów” byłoby możliwe.
- Po projekcji filmu wydrukuj wybrane kadry filmu (ukazujące np. wypatrywanie schodów, zagubienie wśród mnóstwa możliwości, wysiłek wchodzenia na schody, wdrapywanie się na ostatnie stopnie). Poproś, aby uczniowie (w małych grupach lub samodzielnie) stworzyli z nich memy, dopisując komentarz odnoszący się do sytuacji z ich codzienności. Po przedstawieniu przykładowych memów przez chętnych uczniów, omów z klasą uniwersalizm zobrazowanych w filmie uczuć i sytuacji. Warto zapytać uczniów w jakich sytuacjach czują się jak postać z obrazka? Czy łatwo utożsamić się z bohaterem? Czy przedstawione w filmie sytuacje odnoszą się do odczuć, przeżyć i refleksji znanych każdemu? Czy można uznać, że film dotyka zagadnień uniwersalnych?

ZADANIA AKTYWIZUJĄCE

- Dla młodszych klas: po pierwszym seansie „Schodów”, jeszcze zanim rozpoczniesz omawianie animacji z klasą, poproś uczniów, by wypisali wszystkie pytania związane z tym filmem, jakie przychodzą im na myśl. Rozmowę o znaczeniach „Schodów” rozpocznij od wysłuchania pytań uczniów i prób udzielenia wspólnych odpowiedzi.
- Podziel klasę na pół i powstałym w ten sposób grupom przydziel po jednym toposie – motyw wędrówki lub labiryntu. Poproś grupy o przeprowadzenie rekonnesansu związanego z przydzielonym zagadnieniem (np. z użyciem smartfonów, podręczników, udostępnionych klasie książek czy opracowań). Następnie zadaniem grup będzie stworzenie quizu na jego temat dla grupy przeciwnej. Warto umówić się z klasą na konkretną liczbę pytań quizowych (mogą być to pytania związane z omówionymi już lekturami, ciekawostkami, kontekstami popkulturowymi itp.) oraz zasugerować uczniom, aby nad poszczególnymi pytaniami pracowali w parach lub trójkach (dzięki takiej organizacji pracy jest szansa na zaktywizowanie większej liczby uczestników zajęć). Formułę quizu grupy mogą opracować według własnej koncepcji (np. z wykorzystaniem aplikacji **Kahoot**). Kiedy pytania są gotowe, grupy przeprowadzają opracowane przez siebie quizy (odpowiedzi udzielają uczniowie z przeciwnego zespołu).
- Zaprezentuj klasie „Arkę” Grzegorza Jonkajtysa [film wraz z omówieniem dostępny w Filmotece Szkolnej, **Lekcja 6: Filmowe przypowieści**]. W aplikacji **Mentimeter** utwórz (najlepiej jeszcze przed rozpoczęciem lekcji) prezentację ze slajdem typu Open Ended. Wpisz w nagłówku pytania: „Z jakimi emocjami zostajesz po seansie? Jakie jest według Ciebie znaczenie/przesłanie filmu?”. Wyświetl slajd na tablicy interaktywnej lub za pomocą podłączonego do komputera rzutnika. Uczniowie, za pomocą smartfonów, po wpisaniu wyświetlającego się w prezentacji kodu, będą mogli wziąć udział w interaktywnej sondzie. Wpisane przez nich na smartfonach odpowiedzi (udzielane indywidualnie lub w parach) będą pojawiały się na slajdzie. Po zakończeniu sondy omów z klasą jej wyniki, a następnie poprowadź rozmowę na temat tego, co łączy „Arkę” i „Schody”. W razie potrzeby powróć do notatki sporządzonej na podstawie pytań na temat narracji. Poproś uczniów o wskazanie, które z wymienionych cech „Schodów” ma też „Arka”. Czy to także jest parabola?

ĆWICZENIA PRAKTYCZNE

- Jeśli masz możliwość przeprowadzenia dłuższego działania lub zadania pracy domowej, poproś uczniów o utworzenie grup i każdej z nich wręcz karteczkę z opisem dzieła (spośród poniższych przykładów wybierz dla swoich uczniów te, które będą dla nich łatwo dostępne i interesujące; jeśli chcesz – dodaj własne przykłady):
 1. Mīt o Syzyfie (w: Jan Parandowski, „Mitologia”).
 2. Giovanni Battista Piranesi, „Więzienie VII” z cyklu „Więzienia z wyobraźni”, 1761.
 3. M. C. Escher, „Relativity”, 1953.
 4. M. C. Escher, „Wchodzenie i schodzenie”, 1960.
 5. Czesław Miłosz, „Te korytarze” (z tomu „Gucio zczarowany”, 1965).
 6. „Tango”, reż. Zbigniew Rybczyński, 1980 [film wraz z omówieniem dostępny w Filmotece Szkolnej, **Lekcja 1: Kino myśli**].
 7. VI epizod „Orkiestry”, reż. Zbigniew Rybczyński, 1990.
 8. „Katedra”, reż. Tomasz Bagiński, 2002 [film wraz z omówieniem dostępny w Filmotece Szkolnej, **Lekcja 46: Człowiek religijny**].
 9. Raz Dwa Trzy, „Idę przed siebie”, utwór z albumu „Trudno nie wierzyć w nic”, 2018.
 10. Amjad Rasmi, grafika dostępna pod adresem: <https://tiny.pl/7xrwz>, 2016.

Poproś uczniów aby zapoznali się z utworami, a następnie zastanowili się nad ich znaczeniami. Zachęć, by poszukali ciekawych informacji na temat dzieł, a także przeprowadzili grupowe burze mózgów na temat motywów pozwalających na skojarzenie tych dzieł ze „Schodami” Schabenbecka. Jeśli uczniowie będą pracować nad zagadnieniami w domu, zachęć ich do przygotowania prezentacji efektów pracy online, np. z

wykorzystaniem aplikacji **Padlet**. Jeśli czas nie pozwala na przeprowadzenie działania w grupach, możesz wybrać niektóre dzieła do omówienia podczas zajęć – na forum klasy.

KSZTAŁCENIE WIELOKIERUNKOWE

- Po omówieniu „Schodów” zapytaj uczniów: „Po co się żyje?” – odpowiedzi mogą padać zarówno na forum klasy, jak i poprzez aplikację **Mentimeter**. Omów z uczniami odpowiedzi, a następnie, po krótkim wprowadzeniu na temat „Dekalogu”, zaprezentuj klasie fragment „Dekalogu I” (1988) Krzysztofa Kieślowskiego [film wraz z omówieniem dostępny w Filmotece Szkolnej, **Lekcja 46: Człowiek religijny**], w którym pada to pytanie (16:07–17:32), a także słowa bohatera: „Tata mi powiedział, że żyje się po to, żeby innym ludziom, którzy będą żyli po nas, było łatwiej. Powiedział, że to się nie zawsze udaje”. Poproś uczniów, aby zestawili słowa z „Dekalogu I” z przesłaniem „Schodów”. Zaproponuj wcielenie wskazówek z „Dekalogu I” w życie i zorganizowanie akcji charytatywnej lub edukacyjnej przez klasę. Klasa może wybrać cel i formę swoich działań w ramach dyskusji o potrzebach lokalnej społeczności (pomysły na projekt uczniowie mogą zaproponować również podczas klasowej burzy mózgów lub w ramach pracy w grupach, a następnie wybrać najlepszy pomysł poprzez głosowanie). Jeśli uczniowie nie będą mieli pomysłów, warto naprowadzić ich na wyzwania związane z ekologią – adekwatne zarówno w kontekście myśli o kolejnych pokoleniach („Dekalog I”), jak i motywu zostawiania po sobie śladu („Schody”) – np. przygotowanie szkolnego spektaklu z przesłaniem proekologicznym, nagranie cyklu krótkich materiałów wideo ze wskazówkami na temat stylu życia *less waste* – do opublikowania na szkolnym forum internetowym, zainicjowanie „łańcuszka” w mediach społecznościowych (w ramach którego uczniowie będą np. publikowali zdjęcia swoich dokonań na rzecz środowiska; inspiracją może być międzynarodowa akcja #trashtag) zorganizowanie recyklingowej rywalizacji klas, przeprowadzenie plastycznego lub technicznego konkursu upcyklingowego na najbardziej oryginalną pracę z przetworzonych odpadów, zorganizowanie klasowego wolontariatu w lokalnej organizacji proekologicznej lub okolicznym parku krajobrazowym, przygotowanie i przeprowadzenie atrakcji na szkolne obchody Dnia Ziemi.
- Zadaj uczniom pytanie o to, czy ich zdaniem schody mogą być też pozytywnym symbolem. Czy mogą oznaczać np. samorozwój albo realizację zamierzonych celów, których osiągnięcie będzie dla nas istotne, znaczące? Zapowiedz, że każdy z uczniów sprawdzi to na własnym przykładzie. Przygotuj dla każdego uczestnika zajęć obrazek ze schodami. Poproś, aby wyznaczyli sobie cel na najbliższy semestr (może on dotyczyć dowolnej sfery życia – nauki, wyników w szkole, ale też relacji z innymi osobami, sportu, rozwoju zainteresowań itp.) i zapisali go na najwyższym stopniu (ważne, aby cel był określony bardzo konkretnie – tak, aby bez wątpliwości można było określić, czy został on zrealizowany). Na każdym z niższych stopni uczniowie powinni zapisać kolejne metody realizacji celu – kroki, które przybliżą ich do sukcesu. Najlepiej, aby były to zadania na każdy kolejny miesiąc, by mogli monitorować swoje postępy. Jeśli żaden z uczniów nie ma nic przeciwko (cele mogą dotyczyć przecież bardzo prywatnych spraw), można powiesić uzupełnione kartki w klasie, aby na co dzień przypominały o postanowieniach oraz dokumentowały kolejne osiągnięcia.

Wykorzystano format analiz filmoznawczych przygotowany na podstawie opracowań British Film Institute.

Organizator:

Współfinansowanie:

